

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dissapte 3 de Desembre de 1898

Núm 3.769

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
En provincies trimesre. 2 50
Extranjer y Ultramar. 7
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d'una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crònica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

NOS

La que paga més contribució de la província.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRÉLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTENTICITAT GARANTIDA.

Pera tractar, al mateix hort ó a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

Secció doctrinal

Informació oberta

per la Excm. Diputació provincial de Girona

RESPOSTA DE «LO GERONÉS»

Excm. Sr.:

Es ben conegut lo criteri polítich de «Lo Geronés», pera que V. E. s'ha pogut fer carrech totseguit de que aquesta publicació ha d'haver vist ab molt agrado la tendència que demostra l'acort pres per la Corporació provincial relativament a la celebració d'un concert económic ab l'Estat pera encarregar la mateixa de la investigació, repartó y cobranza de las contribucions directas é indirectas, exceptuant tan solzament las que per llur caràcter y naturalesa han de correspondre al Poder Central; tendència que se acentúa més clarament al deixar en suspens tota ulterior resolució fins haver ohit lo parer de las corporacions y periódichs consultats, respecte de la entitat que dega encarregar-se de ditas operacions y lo mejor alcans de las mateixas, y que acaba de corroborar la moció del senyor President, al demanar la adopció del acort, fent notar l'entusiasme y l'aplaus del país en favor de las corrents descentralizadas que de per tot arreu brollan, la existència present de concerts consemblants entre l'Estat y determinadas provincies d'Espanya y la conveniència y utilitat de conseguir la descentralisació administrativa y de demostrar «la concordia d'aspiracions é interessos entre las quatre provincies catalanas germanas histórica y etnogràficament.»

Nosaltres, que aspirém a la reconstitució de la nacionalitat catalana y a que li sian restituïts los drets que com a entitat natural é histórica li corresponen, no podém accontentarnos ab una senzilla descentralisació administrativa, per ampla que sia: pera si'ns alegrém y veyém ab intensa simpatía las corrents descentralizadas a que V. E. no solzament se refereix sino que a més encoratja y voldrían fossin portadas a la pràctica, y per aquesta fi no li regatejarém lo nostre humil concurs y las nostras alabansas, tant més merescuts com més difícil es avuy a las Corporacions anomenadas populars, atés son viciós origen y la dependència en que están del Govern, inspirarse en la voluntat y 'ls desitjos del poble.

Expressada la nostra conformitat ab la tendència y ab l'esperit del acort d'eixa Diputació, passém a donar lo nostre parer respecte de cada un dels dos extrems que comprén la consulta, aixó es: primer extensió que hauríam de tenir las facultats que's donguessin a la entitat concertant, y segon, quina convindria que fos aquesta entitat.

Respecte del primer extrém, ho será recordar que la idea dels concerts económic va nàixer en la província de Barcelona a consecuencia de las queixas y de la cridoria que provocaren los escandalosos abusos comesos per l'arrendatari de las contribucions directas en dita província y per la seva falta absoluta de consideració al contribuyent, defectes que per altra banda s'han pogut observar sempre que l'Estat ha

arrendat a particulars qualsevol dels seus impostos, traspasant al arrendatari més facultats que la de la mera cobranza: serveixi sino d'exemple lo succehit en la nostra mateixa província ab l'arrendament del impost de las cédulas personals.

Si la falta de consideració al contribuyent te la seva explicació per tractarse de personas que al contractar ab l'Estat no podían tenir altre móvil que'l negoci, ó sia'l profit individual, la impunitat dels abusos a que'ns hem referit, nos obliga a creure que permet cométrels la imperfecció y complicació de las vigents lleys contributivas.

Ara hé, pera salvar un y altre inconvenient en los concerts económic que pujan ferse ab l'Estat, es avans que tot indispensable que las corporacions que concertin sian genuinament fillas del país, representants reals dels interessos d'aquest, y que sols en llur benefici, y no en lo seu personal y propi, treballen; en segon terme, es no menos necessari que las Corporacions aixís constituidas, tingan completa llibertat d'acció, no sols pera investigar, repartir y cobrar las contribucions é impostos establerts, sino pera crearne y abolirne en atenció a las circumstancies y conveniencies del contribuyent y als diferents aspectes ab que en cada regió se manifesta la riquesa, y pera modificar lo sistema de percibirlos, acomodantlo a las condicions de lloch y temps y fentlos més soportables y menos gravosos. En una paraula, cumplint ab l'Estat lo que's pacti, han de gosar de completa autonomia económica, per l'estil de la que avans gosavan Navarra y las Provincies Bascongadas, models de bona administració inductiblement aludits per V. E. en la moció que'ns ha ocupat.

Sense aquestas condicions, los concerts económic no podríen esser profitosos, sino que més aviat serían perjudicials, com ho demostra lo que passa ab l'impost de consums encomanat als Ajuntaments, causa principal dels desgavells y de las discordancies que pertorban la vida dels municipis y pedra fonamental en la quina s'apoyan los cacichs y las faccions políticas pera obligarlos a sometres a la seva despòtica y embrutidora voluntat, sempre preponderant a tort y a dret en las esferas que'l Poder Central deya haverse reservat pera impedir abusos é injusticias.

Si la extensió de las facultats económic que en nostre concepte exigeixen los concerts ab l'Estat es tanta que ratlla en una veritable autonomia, dit s'está també que la dignitat y la respectabilitat de la Corporació que concerta ha de esser tanta que merezca la consideració é importi l'acatament de tots aquells sobre qui aytals facultats s'han d'exercir, y héunos aquí de ple en ple en lo segon extrém de la consulta.

De cap manera creyém que aquestas entitats pujan esser las actuals Diputacions provincials, representants legals d'un organisme fictici, com son las provincies creadas pel Centre en odi als veritables organismes naturals, y ab lo manifest propòsit d'ofegarlos y anorrearlos pera privar y matar tota resistencia positiva a las imposicions d'una política centralista y absorvent y dominadora; y menos encare, quan aquesta representació, en que sia legal, es també ficticia, donchs se basa en lo falsejament de la voluntat dels

electors feta directament y descarada pels agents y representants del Poder Central, contra'l quin no tenen cap forsa pera lluytar ni 'ls electors, ni las mateixas Diputacions una volta elegidas, no quedantlleshi altre camí que'l de servir d'escambell a la audacia y a la ambició, tant mejor com menos ligitimada, dels qui de la política ne fan un ofici lucratiu ó un complement de la seva vanitat, ó be consumir infructuosament las sevas energias en una burocracia sense iniciativas y sense aspiracions, convertidas en una de las tantas rodas aborridas é inútils de la administració pública com ha esbargit sobre'l país lo Poder central, plagas d'afamada llagosta que res deixan allá abont canhen. Per altra part, desacreditadas en general les actuals Diputacions, carregadas de Deutes y ab los pressupostos en déficit la major part d'ellas, sense forsa y sense energia en moltas ocasions pera cobrar lo contingent provincial deus pobles que comptan ab padrins influyents y agobiant ab apremis a aquells que no tenen ningú que 'ls hi guardi las espaldas; no ofereixen ni poden oferir cap garantia que millorés en sas mans la investigació, repartiment y cobranza de las contribucions é impostos, ni cap confiança inspiran al país en aquest concepte; fetas las pocas y honrosas excepcions que son de justicia.

Per totas aquestas rahons, som de parer que la entitat que hauría de concertar ab l'Estat deuria esser una entitat única y general pera tot Catalunya, donchs las quatre provincies en que avuy está dividida aquesta no es veritat que sian germanas histórica y etnogràficament, sino que son més, son parts de un sol tot, violentment separadas, que per la seva llengua, historia, drets y costums bategan als impuls dels mateixos sentiments y viuen ab una mateixa ánima, ánima y sentiments que ha de reflexar la entitat que la representi pera resdondre a la naturalesa y a la tradició, pera vetllar amorosament per los seus interessos, pera mōure ab son esperit d'avansament y de progrés y pera mereixer y obtenir la confiança y l'respecte de sos administrats.

Pera que la entitat que's constituhesca reuneixi totas aquestas condicions y representi ab fidelitat l'ánima de Catalunya, cal que fundi son origen en totes y cada una de las sevas forsas naturals y socials y, per lo mateix, s'imposa la seva elecció per comarcas tradicionals y per interessos ó classes, inteligencia, propietat, treball y capital, sens intervenció de cap mena en ella del poder públich. Una entitat aixís constituïda tindria la dignitat y respectabilitat indispensables pera esser revestida de las més amplias facultats, ofeririu al país garantias d'acort y de recte administració y s'conqueriria la consideració y l'estigi necessari pera esser de tothom voluntariament acatada y obehida.

Més encare, pera allunyar tot rezel y pera evitar tot perill de predomini de una comarca ó d'una població sobre las otras, deuria celebrar las sevas reünions periódicas en diferents llochs de Catalunya, com ho practicavan los antics regnes d'Espanya, com ho estableix lo prográma dels catalenistas, y com ho han expressat categoricament en sas respostas a la infor-

mació oberta per la Diputació provincial de Barcelona algunes entitats y periódichs d' aquella capital.

Natural complement de la autonomia econòmica de la regió catalana hauria d' ésser la autonomia administrativa, ab aquella tant extretament lligada que no es possible comprendre'l funcionament de la una sense l' existència de l' altre, y la corresponent ampliació de las facultats dels municipis, autònoms com las regions dintre la seva esfera d' acció.

Aquesta autonomia, més ó menos ben compresa, es la que ab lo nom de descentralisació reclama avuy ab una unanimitat y una espontaneitat per V.E. llealment regoneguda, tota la part del país no malejada per la política, y fins los desenganys de la bondat y eficacia dels principis centralistas, que no han servit pera altre cosa que pera dividir à Espanya en banderies ó més ben dit pandillas de polítics de professió. atents solzament á usufructar la fortuna pública y repartírsela, estampant arreu lo desordre y la immoralitat, matant y destruint tots los esforços y totes las iniciatives profitosas, y portant á la nació al últim extrém de la vergonya y del infortuni.

Tant trista y dolorosa experiencia s' ha necessitat pera desensopir al país, pera despertarli la voluntat d' intervenir directament y de prop en la administració y direcció dels interessos públics, que son los seus, y pera ferli pendre aborrició contra 'ls qui d' ells han fet mal us, principals culpables dels seus desastres y de la seva ruina.

Lo fracás del centralisme y dels seus homes es tal, que endebedes ells mateixos prometen esmena y mostren propòsits de seguir novas vías. Espanya 'ls hi te por, y per boca d' entitats y corporacions respectabilíssimas, fins are en sa fúmensa majoría allunyadas de la política, reclama pera plantejar las novas ideas personas de conducta pública intaxable y de sana y ferma voluntat.

Per aixó 'ls concerts econòmichs limitats y parcials que avans potser haurían satisfet la opinió de la majoría dels espanyols, avuy no satisfarian casi á ningú, y la majoría vol y demana un cambi radical de principis y de sistema basat en la representació veritat per classes y en la més ampla descentralisació.

Aixó es, Excm. Sr., lo que la Redacció de *Lo Gerentés*, evacuant l' informe que s' ha dignat demanarli, s' ha cregut en lo deber d' exposar, de conformitat ab lo seu modo de pensar y ab lo mejor desitj d' acert.

Deu guarir a V. E. molts anys.—Girona 23 de Novembre de 1898.—Per la Redacció de *Lo Gerentés*, Lo Director, Joaquim Botet y Sisó.

Siska Van Roosemael

CUENTO FLAMENCH, D' EN E. CONCIENSE

(Continuació)

Mentres tot marxava sense ordre ni concert en la tenda, y l' arca s' buydava á marxas forçadas, lo pare Van Roosemael geya malalt en lo llit: pero com no s' queixava de cap grave dolencia, creyan ó s' feyan la ilusió de que era una indisposició ordinaria, y s' contentavan ab remeys de casa.

Per fi, un matí digué que cridessin al doctor Pelkmans y Spinael.

Aquest últim se trobava allavors á Colonia ocupat en sos negocis.

Lo doctor hi acudí immediatament y permanesqué llarch rato ab lo malalt. Lo que passá entre 'ls dos, cosa es que ignorém. Al cap d' una hora próximament se sentiren passos á l' escala, y l' doctor aparegué en lo replá de la botiga. Tenia'l rostre groch com un cadavre, y sa grogor se destacava encara més sobre'l coll negre de sa capa; li brillavan los ulls y li tremolavan los llavis com á un home pròxim á un arreat de cólera; dessota de la entrecuberta capa s' hi veyá un puny completament tancat. Desde que posá 'ls peus á la tenda llensá sos ulls inflamats, com si fossin una fletxa acerada, sobre 'ls ulls de Siska; passá com un espectre per darrera del taulell, y s' adelantá vers la jove. Aquesta, cor-presa per la inquietut y la amistat, estirà sas mans endevant com si volgués separar aquella lúgubre aparició; pero la mà del doctor s' obrí, agafá la manuyeca de la jove, la oprimí fins paralisar la circulació, y esclamá ab veu terrible:

—Vestre pare s' more, filla infame, y vos l' heveu mort!

Y deixantla caure desmayada sobre son asiento, sortí de la casa pera anar á buscar un ospellá, y torná poch rato després ab lo Viátich.

Quan lo malalt hagué rebut los últims auxilis de la religió, li digué al doctor respirant:

—Vull veure á ma filla... á Siska... Perdonéni tot y no la afigiu ab vestras reconvençions.

—Vaig á buscarla, pero es precís que quedí castigada y eniquilada... Potser aixís desde lo alt del cel la podreu veure en endevant virtuosa y repenedida.

Y dit aixó, obrí la porta de la habitació y s' dirigí á la ouyna. La mare y la filla, ab la cara amegada entre las mans, ploravan de bó y millor; lo viu dolor de Siska hauria enternit un cor de pedra: plors, crits y sospirs s' escapavan de son pit... Ah! ara sa desesperació no era fingida. Aquellas paraulas que, com un llamp, ó com l' anatema del irritat Deu, havia deixat caure lo doctor sobre son cor, havian arrencat violentment lo vel que la ofuscava. Lo nom de parricida que brillava sense parar ab caràcters de foch devant de sos ulls, cremava son ánima com un trassunte del foch infernal que la esperava. La pesada marca del doctor li feu aixecar ulls ab espant. Ah! Allí estava altra vegada devant d' ella lo ministre de las venjansas del Senyor. Lo seu penetrava fins lo fondo de son ánima; baix sa poderosa mirada sentía debilitarse sas forsas y un fret glacial li gelava la sanch en las venas... Pero secundint per fi aquella fascinació, corregué vers lo doctor, caygué de jonolls á sos peus y aixecant los brassos al cel, exclamá:

—Vostra irritació es justa! Soch una criatura infame y miserable...! Pero, en nom de mon pare agonizant... jo os demano perdó...!

Duas ardents llágrimas corregeren per las galtes del doctor, sa fesomia va perdre de prompte sa fatídica expressió pera guardar sols la d' una profunda tristesa. Després s' acostá á la jove, y agafantli la mà, li digué, sens aixecarla de terra:

—Siska, filla desventurada, heveu pecat gravement als ulls de Deu, perque Deu ha dit: «Honrarás pare y mare». Y tú qué has fet? No, no temis res; jo no pronunciaré la tremenda paraula. Arrepentíxet del teu crim, Siska, y encara hi haurá un medi de reconciliar-te ab Deu y ab ton pare. Corre al seu costat, que t' crida moribund; pero, ay de tú! perque si abandona aquest món sense emportarse la convicció de que estás repenedida y conversa, si entrega son ánima sense consol, sense par y sense esperansa en tú... allavors la maledicció del Senyor te perseguirá fins al altre món.

Per amargas y dolorosas que fossin pera son cor aquestas paraulas, Siska semblá cobrar ab ellas nou valor; cubrí d' encesos petons las mans del doctor, s' aixecá d' un salt y entrá á la habitació del seu pare cridant:

—Perdó! perdó!

¿Voléu que os pinti'l moment solempne de la mort del pare y la desesperació de sa filla? ¿Voléu que os mostri á Siska plorant, ab los cabells embullats, vessant un riu de llágrimas, pegantse cops al cap contra'l llit de son pare, fins al extrém de ferse sanch, buscant lo modo d' aniquilar sa fatal belless, destrossantse las agullas, estripant, trepitjant y desmenussant tot quant havia reunit sa vanitat y sa coqueteria? Ah, de cap manera! Aquesta escena es massa crudel y horrible.

Mireu! Lo pare va á morir, pero una expressió de inesplorable felicitat fa semblar son rostre al d' un sant. Sos apagats ulls ficsantse enamorats devant del seu llit. Siska agenollada, oprimeix á sa mare entre sos brassos, la omplia d' apasionats petons y demana'l seu perdó. La emoció arrenca llágrimas de tendresa al bon doctor, que permaneix dret devant d' aquell grup. Lo moribund veu aquell quadro, posa sa débil mà sobre'l cap de sa filla, y quan son ánima desplega las alas pera pujar al cel, diu:

—Deu te beneheixi, Siska, filla meva...!

La tenda centenaria de Van Roosemael está tancada en la actualitat. Mare y filla viuhen en la soletat y l' arrepentiment; recordan ab horror la causa de sas desgracias, y quan ressan la lletania, hi afegeixen aquest versícul: «¡De la immoralitat francesa, lliura'nosen, Senyor!»

Estimat lector, crech que aquest verídich relato haurá sapigut captivar ta indulgent atenció, y que en tal cas tindrás curiositat de veure á Siska Van Roosemael. Si efectivament tens tal desitj, acudeix los divendres á las sis del matí ó un poch més tart á la iglesia dels Dominichs, obra la porta de la dreta y trespassa l' antich cementiri fins la cripta situada sota del calvari dedicat á las ánimas del Purgatori. Allí veurás una jove agenollada, completament tapada ab un mocador negre y ab vel tirat á la cara. Si escoltas atentament, sentirás entre sos dits lo desgrá d' un rosari, y

de tant en quant un profón sospir que sembla la queixa d' un' ánima en pena. La jove permáneix inmóvil, y en la penumbra sembla la estátus de la pregeria. Si per fi la veus aixecar, dispositer un llarch petó á la mà d' una de las ánimas suplicants y sortir á passos curts sense semblar que os ha notat, podeu dir sense por á equivocarnos: He vist á Siska Van Roosemael!

Res vull dirvos de la filla de Spinael, perque está en siti que no s' pot nombrar. Respete á son germá no faltan presons á Fransa pera 'ls dolents y malvats.

(Continuad.)

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 2 de Desembre de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	760	73		42	Ras	
3 t.	760	70				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.		direccí.	classe
9 m.	Sol. 24	5	9	S.	Cumul.	03
3 t.	Sombra 16		13	S.		03

Sessió del Ajuntament

Baix la presidència del M. I. Sr. Alcalde D. Joseph M.ª Borrás y Sardà y ab assistència dels regidors senyors Font de Rubinai, Briansó, Massó, Vergés, Mas, Mayner, Pellejá y Vallvé, tingué lloch ahir la de segona convocatoria.

Se llegí y aprobá l' acta de la anterior.

La Corporació Municipal quedá enterada que fet l' extracte de las disposicions insertadas en los B. O. no'n contenia cap d' interés pera la mateixa.

Se doná compte de varis telegramas dels senyors Senadors y Diputats á Corts per la provincia, manifestant que treballavan pera conseguir l' indult del prés Amorós d' Alforja.

L' Ajuntament quedá enterat d' haver sigut nomenat Catedrático de francoés de nostre Institut D. Joan de Dios Carrera.

Lo Cós Municipal s' enterá de las obras que constituheixen la «Biblioteca Agrícola» donada á aquesta ciutat per lo Govern.

Quedá aprobat un dictámen de la secció de Foment donat á la sollicitud de donya Teresa Girbal y Lletjet.

De la mateixa secció s' aprobaren los dictámens concedint aygua á don Joseph Baldrich y á don Manuel Fumés.

Y acabá'l despeig ordinari.

Lo senyor President manifestá que havia rebut una carta de don Joseph Borrás de Salvadó, en nom de sa muller donya Catarina de March, manifestant que aquesta cedirá los terrenos ahont s' han d' emplear los dos dipòsits d' aygua per 5.000 duros y que d' una parada d' uns tres jornals ne volia 17.000 pessetas.

S' acordá que'l senyor Alcalde se vegi ab lo mentat senyor Borrás de Salvadó pera veure s' hi podia arreglar aquest assumpto.

Y no haventhi cap més assumpto de que tractar s' aixecá la sessió.

Nostre colega la «Crónica Reusense» demana ab bon acert que s' vegi lo medi de procurar la facilitat de comprobació de mesuras al objecte de que 'ls venedors sápigán com fan las ventas.

Més, devém recordar á nostre colega que desde fa uns sis anys que la «Associació Agrícola de Reus y comarca», te mesuras, sistema que s' fan las ventas de fruyts, ab las equivalencias métricas, á disposició de tots los socis, pera la comprobació ab las que s' necessita ó per l' ús de las mateixas.

Per lo tant la petició es bona, més per qui ho desitja pot estar completa.

A prech de varis abonats al «Teatro Fortuny», nos permetém demanar á la empresa que procuri fer més curts los intermedis no tan sols pera que se surti més aviat sino per la incomoditat que causa, principalment á las senyoras, las quals difícilment abandonan sos llochs.

Copiém de *La Renaixensa*: «Ans d' ahir hi va haver un grat esvalot en la Universitat, per volguer una part dels estudiants que comensessin las festas de Nadal. Aquest va comensar á quarts de nou del matí per alguns estudiants que con-

seguien privar als demés estudiants de que entressin a la Universitat. Per aquest motiu se formaren grups en lo vestibul recorrent part del edifici los més exaltats trencant vidres de las finestres y dels fanals, traient a fora 'ls banchs 'ets trossos y cremant la caseta del porter y 'ls vestiments de moltes finestres y 'ls quadros ahont se fixan los anuncis oficials. Los de fora del edifici tiraren moltes pedras contra 'ls estudiants de dinfre per creure que volian entrar a classe, arribant a omplir de pedras lo vestibul, resultant ferit lo bedell Damián Franco. L'escándol va durar fins prop de la una.

Ans d'ahir a la tarde 'l Rector inierí d' aquesta Universitat doctor D. Joaquim Rubió y Ors visitá al Governador civil pera donarli compte dels fets ocorreguts a la Universitat.

Durant la tarde no hi va haver classe, reunintse 'ls degans en junta y acordant comunicar al govern los fets ocorreguts demanant ordres y suspent las classes interinament fins que aquestas ordres arribin.

En la Facultat de Medicina tampoch hi va haver classes, si be no s'alterá l'ordre.

Inútil es dir que 'ns planyem de lo ocorregut en nostre primer centre d' ensenyansa y que aconsellem als estudiants en los moments crítics que estén a travésant lo major ordre.

Alguns de nostres companys de la Lliga Regional de Manresa conceberen fa algun temps lo projecte de constituir en aquella ciutat una Associació catalanista obrera, a fi d'aprofitar las actuals corrents pera ilustrar als treballadors en lo nostre programa. Després de molts treballs han lograt lo que volian, puig ab assistencia d' uns 40 individus obrers se tingué la sessió preparatoria 'l dijous passat regnant entre 'ls concurrents gran animació, preparantse ja pera organitzar una vetllada o funció pública inaugural.

Felicitém de tot cor als iniciadors de tant noble idea, que per forsa te de lograr l'agrahiment de la classe obrera, avuy abandonada de tothom, fins dels partits polítichs més radicals, que han borrat de son programa lo principi més just y més afalagador pel pobre, lo del servey forós de quintas, ab la excusa de fer anar a soldat als ríchs.

¡Com si 'l patir dels altres aliéis en res ni per res als pobres treballadors!

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja a pesetas 1026'51.

Cinematógrafo Lumière, situat en lo carrer Llovera, (Padró), 49.—Funció tots los dias de las 5 de la tarde a las 12 de la nit.—Entrada general 20 céntims, preferencia 30; se cambian vistas diariament.

Los dias laborables se donan audicions de fonógrafo en cada sessió del «Cinematógrafo».

Secció oficial

Registre civil

del dia 1r. de Desembre de 1898

Naixements

María Torrell Tomás, de Martí y Carme.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Magdalena Fernandez Ferré, 75 anys, arrabal de Robuster, 15.—María Blanco Callao, 21 anys, Galí, 10.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Francisco Xavier.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesc

Demá a dos quarts de vuit del matí tindrà lloch la comunió general en l' altar del Puríssim Cor de Maria y a las cinch de la tarde la devoció de las *benedicidas avemarías*, a dos quarts de sis lo Rosari cantat per los congregants de Sant Lluís y desseguida la Novena de la Inmaculada Concepció.

Sant de demá.—Santa Bárbara.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 1r.

De Liverpool y esc. v. «Turia», de 937 ts., ab efectes, consignat a don Modest Fenech.
De Marsella y Barcelona en 7 dias v. «Cabo San

Antonio», de 1.213, ab efectes, consignat a don Marián Peres.

De Barcelona en 1 dia l. «Enrique», de 34 ts., en lastre, consignat a don Joan Mallol.

De Barcelona en 1 dia l. «Isabel», de 33 ts., en lastre, consignat a don Joan Mallol.

Despatzadas

Pe. a Valencia v. inglés «River Derwent», en lastre.
Pera Liverpool y esc. v. «Turia», ab efectes.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	52'10	Cubas del 86	51'
Exterior		Cubas del 90	42'37
Colonial		Aduanas	84'
Norts	24'15	Ob. 5 0/0 Almansa	79'
Fransas	26'25	Id. 3 0/0 Fransa	38'75
Filipinas	62'50		

PARIS

Exterior 41'80 Norts

GIROS

París 37'50 Londres 34'90

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables en Bolsa. Descompte de cupens y compra de monedas d' or de tots los paissos.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	52'72	Aduanas	84'
Exterior		Norts	24'15
Amortizable	65'12	Fransas	26'25
Cubas 1896	51'12		
Cubas 1890	42'37	Obs. 6 0/0 Fransa	77'50
Exterior París	41'85	Id. 3 0/0	38'87

GIROS

París 37'50 Londres 34'90

Cambis corrents

en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de Comers de la mateixa.

Londres	a 90 dias fetxa.
	> a 8 dias vista.
París	a 8 dias
Marsella	a 8 dias

VALORS LOCALS

	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Plas.	Plas.	
Gas Reusense.		750	
Industrial Farinera	500		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	475	500	
Manufacturera de Algodón		100	
Compañia Reusense de Tranyías			
Compañia Reusense de Tranyías privilegiadas de cinch per 100	200		

Anuncis particulars

ESCORIAS THOMAS—Végis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse a casa Gambús, carrer de Vila Bou) 12.

Als Herniats

(TRENCATS)

Constituheix una gran equivocació la que sofreixen la majoria dels herniats (trencats) al creure que qualsevol braguer comprat al etzar es sufficient pera retenir y fins curar las hernias, essent aquest error causa de moltes complicacions.

Per qui correspongui, no deuria permetres lo cinisme de certs mercaders d' ofici que, ab lo major descaro, se titulan «ortopedistas» y especialistas en lo tractament de las hernias, sense cap títol que justifiqui sa competencia, y, no obstant tenen lo «desahogo» d' anunciar en los periódichs la curació radical de dita malaltia, qual mecanisme descendeixen en absolut.

A las mares

Avans de sacrificar a vostres fills ab vendatge brut, incómodo y perillós, consultén ab vostre metje y ab seguritat os dirá que pera la curació de las hernias de vestres fillets, lo remey més prompte, segur, net, fácil, cómodo y económic, es lo bragueret de «cautchouch» ab resert.

«Tirants Omoplátics» pera corretegir la «cargazón» d' espallias.

«Faixas hipogástricas» pera corretegir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

quirurgiá especialista en lo tractament de las hernias, ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausells de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

Saló de perruqueria

ROSENDO LLAGOSTERA

Carrer Llovera (Padró), 6, pral.—Reus.

Lo dueño d' aquest establiment se complau en oferir sos serveys al públich.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Compañia comich-dramática

de don Wenceslao Bueno.

Funció pera avuy.—Segon abono.—4.ª de la 1.ª sèrie.—Se posará en encena la gran comedia melodràtica en sis actes y un prólech titulada «La novela de la Vida».—En los intermedis l' aplaudit sexteto executará varias pessas de son repertori.

Entrada a localitat 3 rals.—Id. al parais 2.

A tres quarts de nou.

TELEGRAMAS

Madrid 2.

Lo Govern ha autorisat al general Rios pera que tinga las tropas disposadas y las embarqui en lo cas que la insurrecció augmenti.

—Varis delegats del Govern recorren lo districte de Acazar de San Juan pera suspendre Ajuntaments. La indignació pot donar lloch a successos desagradables.

—Los insurrectes cristians de Creta comensan a depositar las armas.

—Diuhen de Bombay que aumenta la insurrecció en lo vall Sewaat. Los rebeldes comptan ab més armas que l' any anterior.

—La Cambra de Comers y 'l Sindicat industrial de Saragossa han protestat contra la modificació d' una tarifa especial que ha fet la Compañia del Nort.

«The Times» publica un ené-gich article contra 'ls yanquis, als quals acusa d' haver falsejat las bases del protocolo, empleant pera ferho la forsa bruta, a falta d' altra rahó.

A Suez s' han comprovat alguns cassos de peste bubónica.

Bilbao 1.

Lo tema de todas las conversacions es la suposada agitació carlista que al dir d' alguns s' observa en todas las provincias vascongadas.

Caracterisats tradicionalistas d' aquesta diuhen que s' contractá y cubrí ab «creces» entre 'l partit un empréstit purament nacional, qual import s' ha destinat a preparatius.

Las autoritats redoblan sas precaucions.

La opinió viu tranquila.

Es objecte d' elogis la activitat que demostra lo gobernador s'nyor Aguilar.

«El Nervión» diu que a Chavola ahont al semblar existia un diposit d' armas se realisá un important «alijo».

Las armas apresadas son 496.

Alguns carlistas ab quins he parlat diuhen que las armas apresadas no perteneixen a son partit y que pot ser perteneixin als republicans. A consecuencia dels «alijos» s' han fet varis presoners.

Los detinguts se negan a declarar segons sembla l' origen y destí dels armaments.

París 1.

Diuhen de Berlín que ha sigut conduhit a la presó un industrial nort-america establert en aquella capital que s' permeté parlar irrespetuosament del emperador Guillém.

Lo cónsul nort-america a Berlín ha reclamat la llibertat del pres, ignorantse fins ara si las autoritats prussianas accedirán o no a su petició.

Cromos y tarjetas

pera felicitacions

S' ha rebut un variat y luxós assortit de cromos, cartulinas y tarjetas, tots ells d' alta novetat y propis pera felicitacions.

Se venen a preus reduhidissims.—Imprempta Ferrando, plassa de la Constitució.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Píldoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M. Font

(FARMACÈUTICH)

Demaneu tots los que tingueu tòs en cualsevol Farmacia encara aquells que no hagin conseguit alivi ab cap altre de tots los acreditats específics coneguts, tota vegada que elles constatueixen un preciós medicament pera combatrela.

Preu 1 pesseta capsas

Nota.—Se envian per correu certificadas sens augment de preu als pobles ahont no hi hagi farmacia sempre que s demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL

ESPANYOLA

Pelayo, 42

Barña.

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aërea, disminuïxen y fluidifiquen la biscoitat del moch bronquial, facilitan la expectoració, treuhen la Tos y aumentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficaç pera combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y crònica, Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crònich, sech y espasmòdich, Coqueluche, Tos del sarampió y ferina y finalment totas las afeccions de las vias respiratorias. Se componen d' estimulants vegetals, sense que en sa preparació s' emplehin narcòtics ni medicaments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en cualsevol cantitat, lo mateix per los noyets que per las personas majors.

Son bon sabor, fa sian presos fins ab avidés per los noys á quins es tan difícil ferlos hi pendre medicaments.

A cada capsas acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, núm. 80 — REUS.

Demanis en totas las Farmacias de la provincia

Preu de la capsas 6 rals

Publicacions regionalistas que s reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», setmanari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenal de Catalunya, «L' Art del Pagés», quinzenal, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona, «La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.— «La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.— «L' Olotí», setmanari de Catalunya, de Olot.— «Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés.— «Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.— «La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers.— «El Vendrellense», setmanari de Catalunya, del Vendrell.— «La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).— «Euskalduna», «Euskalzale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya).— «El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

Lo més econòmic, lo més eficaç, lo més durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

dátx garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.--VALENCIA